

nytt från **FSS**

FÖRENINGEN
SVERIGES
SOCIALCHEFER

Red: Arne Borg

Underlag till vårdprogram för diabetes

Föreningen Sveriges Socialchefer har beretts tillfälle att yttra sig över ett "Underlag till vårdprogram för diabetes", utarbetat av en arbetsgrupp inom socialstyrelsen. Föreningen har anfört följande.

Diabetes kan betecknas som en folksjukdom, som i vårt välfärds-samhälle drabbar många människor. Fortfarande finns p g a brist på eller tillräcklig information till allmänheten växlande attityder till och föreställningar om sjukdomen. Vikten av information och utbildning av patienter och anhöriga kan inte nog understrykas. Information ingår redan som en viktig del i förebyggande vård — jämför nuvarande instruktion för distriktssköterskor om hälsoupplysning.

När det gäller vården av manifest diabetes har de socialmedicinska aspekterna behandlats ytterst summariskt. Sjuksköterskan skall "ha kontakt med kurator m fl och informera patienten om t ex länsarbetsnämndens verksamhet och socialförsäkringar". Det framgår inte klart hur den sociala problematiken skall handläggas. Enligt föreningens uppfattning är det viktigt, att man för varje diabetespatient gör en behandlingsplan, som innefattar både medicinska och sociala åtgärder och där vårdprogrammets medicinska

del kan utgöra en ram enligt det förslag som ligger, medan den sociala delen bör utarbetas vidare. Det är viktigt att man för varje vårdprogram som utarbetas i fortsättningen tar hänsyn till de sociala konsekvenserna av sjukdomen för att kunna behandla hela patientens situation och ta hänsyn till miljöfaktorer som hemförhållanden och arbetsförhållanden. Detta är synnerligen viktigt för att kunna uppfylla den målsättning som arbetsgruppen anger sig ha: att patienten så länge som möjligt skall få behålla en normal livsföring.

Tyngdpunkten i vården förläggs till primärvården, där man för närvarande håller på att söka lämpliga samverkansformer mellan sjukvård och socialvård i vårdcentraler. I den samverkan som där skapas ingår såväl distriktssköterska som primärkommunalt anställda socialarbetare. Inom olika försöksprojekt arbetar man med behandlingsplaner där patienten medverkar i planering- en.

Den effektivaste vården uppnås om alla medarbetare har samma målsättning och har samma attityd till patienten och hans problem. Det är därför viktigt att man ger en viss utbildning gemensamt för teamet, t ex i form av internutbildning. Detta ökar möjligheten för alla i teamet att ge adekvat information till patienten. Det är också viktigt att man strävar efter smidiga samarbetsformer med t ex försäkringskassa och arbetsvård för att patientens behov skall tillgodoses på bästa sätt. Detta bör hänföras i första hand till primärvården, som är basen för verksamheten.

Sammanfattningsvis konstateras, att de sociala konsekvenserna av diabetes bör betonas mera genom att man tillsammans beaktar dem i en behandlingsplan, som görs upp tillsammans med patienten, sjukvårdspersonalen och socialar-

betaren. Arbetet med att motivera patienten till ett aktivt engagemang i den egna vården, förutsätter ett deltagande av alla personalkategorier och kräver en mera nyanserad utbildningsplanering än den som getts i föreliggande förslag.

Utbildning av personal vid vårdanstalt för alkoholmissbrukare

Föreningen har också beretts tillfälle att yttra sig över delbetänkande med beteckningen "Utbildning" (Ds S 1976: 6), avgivet av nykterhetsvårdens erkända och enskilda vårdanstalters personalorganisationsutredning (NEPO). Föreningen har anfört följande.

Utredningen har till uppgift att företa en översyn av personalorganisationen vid de erkända och enskilda vårdanstalterna för alkoholmissbrukare. Slutbetänkandet väntas bli färdigt under 1977. Att frågan om personalutbildningen avhandlas i ett särskilt delbetänkande motiveras i avsnittet "Särbehandling av utbildningsfrågan" med att en lösning av denna fråga enligt utredningens uppfattning är en förutsättning för att ett förslag om sammansättning och den organisatoriska uppbyggnaden av anstaltens personal skall kunna avges. Detta argument har inte utvecklats på ett sätt som gör det möjligt att bedöma dess tyngd. Ätminstone vad angår introduktion och grundutbildning är dock enligt föreningens mening en särbehandling med sikte på snabb start väl motiverad med hänsyn till vad utredningen eljest anfört i nämnda avsnitt och andra delar av delbetänkandet.

Det kan med tillfredsställelse noteras att utredningen i skilda sammanhang betonat det ifrågasvarande vårdområdets egenskap av länk i ett större sammanhang, som måste beaktas också när det gäller utbildningen. Som exempel kan nämnas uttalanden om för-

stärkt samarbete med den öppna socialvården och om gemensam utbildning som ett första steg mot en integrering av vårdresurserna ävensom förslaget att i den avsedda grundutbildningen bör kunna mottagas även deltagare från ungdomsvården och sjukvården. Inslaget av personal från de andra vårdområdena behandlas dock mera i förbigående och utan någon större grad av konkretisering; att deltagare från den öppna socialvården skulle kunna medtagas i grundutbildningen kan antagas vara utredningens mening men uttrycksättet är på denna punkt inte entydigt. Beräkningarna av deltagar- och kursantal baseras uteslutande på siffror som gäller de erkända och enskilda vårdanstalterna. När utredningen sålunda lämnar rum för ovisshet på åtskilliga punkter som är av intresse utanför den krets av institutioner som närmast berörs, torde detta var en följd av det i betänkandet särskilt understrukna förhållandet, att utredningens uppdrag begränsats till de erkända och enskilda vårdanstalterna. Detta torde också vara orsaken till att utredningen nöjt sig med att som önskvärt beteckna, att personalen vid de statliga nykterhetsvårdsanstalterna — och ungdomsvårdsskolorna — kan omfattas av grundutbildningen. Föreningen vill här hävda uppfattningen, att den totala överensstämmelse i fråga om arbetsuppgifter och vårdansvar som föreligger mellan statliga och erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare borde göra de — än så länge — statliga anstaltarnas deltagande i utbildningen självklart, såvida inte några alldeles speciella, i betänkandet oredovisade skäl skulle tala däremot.

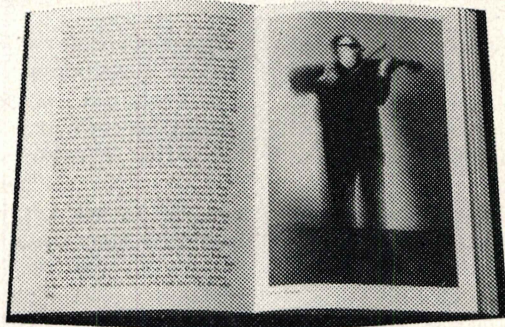
Begränsningen av utredningsuppdraget torde också vara anledningen till att man inte gått in på personalgrupper som i fråga om arbetsuppgifter och utbild-

ningsbehov torde ha mycket gemensamt med de avhandlade grupperna. Det gäller tex personal vid inackorderingshem för alkoholmissbrukare och behandlingshem för läkemedelsmissbrukare.

Såsom antytts i det föregående ligger enligt föreningens åsikt vissa svagheter i det grepp som måst tillämpas, nämligen att utforma ett av helhetssyn och integration präglad utbildningsprogram med utgångspunkt från en sektor med snäv och snarare administrativ — ekonomiskt än funktionsmässigt betingad avgränsning. Det oaktat synes de utbildningsbehov som redovisats vara så angelägna att det föreliggande förslaget, vars bärande principer förefaller riktiga, bör förverkligas. Inte minst den föreslagna grundutbildningen torde kunna ge erfarenheter och impulser av värde för vidare initiativ i fråga om personalutbildningen på socialvårdens område. Att

förslaget så starkt betonar kravet på flexibilitet och lämnar öppet för fortlöpande anpassning till erfarenheter och förändrade villkor får i rådande läge ses som en fördel, samtidigt som det givetvis ställer stora krav på den ansvariga ledningen, främst socialstyrelsen och den föreslagna centrala utbildningsnämnden.

Det framlagda förslaget har enligt föreningens mening i viss mån karaktären av punktinsats, som det varit nödvändigt att anpassa till den av utredningen påpekade omständigheten, att nuvarande utbildningslinjer på vårdområdet saknar lämplig ämnesinriktning för den personalkategori det här gäller. På något längre sikt synes det dock önskvärt att man eftersträvar anknytning till den reguljära vårdyrkesutbildningen, främst genom att söka bygga in den här ifrågavarande grundutbildningen i gymnasieskolans vårdlinje.

SÅ BLEV MITT LIV. INTERVJUER MED GAMLA AV LARS ULVENSTAM.

En dag bestämde sig Lars Ulvenstam för att ta tjänstledigt från sitt arbete på TV för att göra en intervjubok om gamla människor. Han reste runt i Sverige och tog ner livsberättelser på band. Resultatet har blivit en fascinerande och vacker bok, **SÅ BLEV MITT LIV — INTERVJUER MED GAMLA**. Inte minst för de många vackra fotografierna av Björn Dawidsson som ledsagar intervjuerna.

Boken är inbunden och kostar 60:— ca.

Forum